

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

01 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Bodean Valeriu în interesele lui Gusev Lilia, reprezentantul legal al părții civile minore, Gusev Roman, prin care se solicită casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2021, în cauza penală în privința lui

Sanduleac Dan-Nicu XXXXX,
născut la XXXXX, originar și domiciliat în
XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 26.12.2019 – 05.11.2020;

Instanța de apel: 26.11.2020 – 09.06.2021;

Instanța de recurs: 20.09.2021 – 01.12.2021.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 05 noiembrie 2020 **Sanduleac Dan-Nicu XXXXX** a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 152 alin. (1) Cod penal, și în baza art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală coroborat cu art. 79 Cod penal, i s-a stabilit o pedeapsă sub formă de 120 (una sută douăzeci) ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

A fost încasat din contul lui Sanduleac Livia, reprezentantul legal al inculpatului minor Sanduleac Dan-Nicu XXXXX, în beneficiul lui Gusev Lilia, reprezentantul legal al părții vătămate minore Gusev Roman, suma de 10 000 (zece mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral.

A fost încasat din contul lui Sanduleac Livia, reprezentantul legal al inculpatului minor Sanduleac Dan-Nicu XXXXX, cheltuielile judiciare în sumă de 640 (șase sute patruzeci) lei, suportate în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că, Sanduleac Dan-Nicu, la data de 02 august 2019, aproximativ la ora 17:00, având scopul vătămării intenționate a integrității corporale, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și dorind în mod conștient survenirea acestora, aflându-se pe terenul de fotbal din parcul „Valea Trandafirilor”, situat în sectorul Botanica, mun. Chișinău, în urma unui conflict cu cet. Gusev Roman, intenționat, i-a aplicat acestuia o lovitură cu pumnul în regiunea maxilarului, cauzându-i conform Raportului de expertiză judiciară nr. 201902D1962 din 13 septembrie 2019, fractura maxilarului inferior din dreapta fără deplasare, care a fost cauzată în rezultatul acțiunilor traumatice a unui obiect contodont dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 152 alin. (1) Cod penal, după semnele constitutive: *vătămare intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății*, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată, împotriva acesteia au declarat apel:

- *Sanduleac Livia, reprezentantul legal al inculpatului minor Sanduleac Dan-Nicu XXXXX*, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încetat procesul penal în privința lui Sanduleac Dan-Nicu XXXXX, cu liberarea de răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională a acestuia.

În motivarea cererii de apel, a făcut referință la faptul că prima instanță nu s-a expus asupra cererii înaintate în cadrul cercetării preliminare, prin care s-a solicitat încetarea procesului penal în privința lui Sanduleac Dan-Nicu, cu liberarea de răspundere penală și tragerea la răspundere contravențională. Or, infracțiunea comisă de către Sanduleac Dan-Nicu nu s-a soldat cu careva daune materiale, acesta a recunoscut integral vina și se căiește de cele comise, a comis pentru prima oară și în timpul minoratului o infracțiune, se caracterizează pozitiv la instituția de învățământ și din aceste considerente, a susținut că corectarea inculpatului este posibilă fără a fi supus răspunderii penale.

A mai relatat că nu este de acord cu prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei, dispus spre încasare în contul reprezentantului legal al părții vătămate, din motiv că în cadrul cercetării judecătorești, nu au fost administrate dovezi precum că partea vătămată Gusev Roman ar fi avut suferințe de ordin moral, survenite în urma acțiunilor ilegale ale fiului Sanduleac Dan-Nicu și anume în cuantumul de 10 000 lei, care în opinia sa, constituie o sumă impunătoare;

- *avocatul Bodean Valeriu în interesele lui Gusev Lilia, reprezentantul legal al părții civile minore Gusev Roman*, care a solicitat casarea parțială a sentinței, în latura

civilă, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță în această parte, cu admiterea integrală a acțiunii civile și dispunerea încasării din contul reprezentantului legal al inculpatului minor în beneficiul reprezentantului legal al părții vătămate minore a sumei de 50 000 lei, cu titlu de prejudiciul moral. Aplicarea sechestrului asupra apartamentului nr. 17 din str. Dobruja nr. 8, mun. Chișinău în limitele sumei de 50 000 lei.

În sensul apelului declarat, apelantul a remarcat că infracțiunea a fost comisă prin violență asupra victimei, care fiind un cetățean de bună-credință, nu a risportat în aceeași manieră agresivă precum cea a inculpatului, poziționând-se, datorită calităților sale morale, într-o situație dezavantajoasă în fața agresorului.

A subliniat că victima a suportat suferințe fizice și psihice grave tocmai din cauza că a fost atacat atunci când încerca să curme conduita ilegală, agresivă și violentă a inculpatului, implicându-se în apărarea unui prieten.

În asemenea circumstanțe, evitarea de către inculpat a unei răspunderi pecuniare pe măsura faptelor sale îl poate descuraja în viitor pe minorul Gusev Roman de a interveni, în calitate de bărbat și cetățean, întru împiedicarea și prevenirea unor fapte ilicite, nemaivorbind despre pierderea de către minorul păgubit a încrederii în actul de justiție, dar și în echitate, ca unul din principiile pe care acesta se întemeiază într-o societate liberă și democratică. Astfel că, suma pretinsă de către partea civilă nu este pe de parte exagerată, ci dimpotrivă, suficientă pentru înfăptuirea unei justiții restaurative și compensarea traumei psihologice a victimei, desigur, pe cât ar fi posibilă o refacere materială a unor puternice trăiri emoționale negative.

A relevat ca fiind absolut întemeiată cerința părții civile și a reprezentantului său de aplicare a sechestrului asupra imobilului persoanei civilmente responsabile, or în cadrul dezbaterilor judiciare s-a stabilit indubitabil starea de inerție totală a inculpatului și a reprezentantului său de a recupera dauna cauzată, cel puțin în mărimea în care dâșii ar considera-o echitabilă.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2021 apelurile declarate au respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel a reținut că, prima instanță a respectat cerințele procedurii simplificate prevăzute la art. 364¹ Cod de procedură penală, iar opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale nu au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce a condiționat concluzia că instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Astfel, la caz s-a constatat că prima instanță a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, dând probelor administrate în faza de urmărire penală și acceptate de inculpat, o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei,

concludenții, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Sanduleac Dan-Nicu XXXXX în baza art. 152 alin. (1) Cod penal.

Cât ține de individualizarea pedepsei penale, în coraport cu circumstanțele cauzei și motivele invocate în apel, instanța a subliniat că s-a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, potrivit cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale ale Codului penal. La stabilirea modului, măsurii, categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată la fel a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care este una mai puțin gravă, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care a recunoscut vina, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Prin urmare, instanța de apel, făcând uz de prescripțiile art. 27 Cod de procedură penală, verificând probele administrate prin prisma prevederilor art. 95 Cod de procedură penală, adică din punct de vedere a admisibilității lor, le-a apreciat ca fiind pertinente, concludente și utile, or în ședința de judecată nu s-au stabilit circumstanțe care să indice la admiterea unor încălcări esențiale, ce ar determina excluderea lor. Mai mult, s-a reținut că sentința se contestă în partea stabilirii pedepsei, iar temei pentru a interveni în sentință din oficiu, conform art. 409 alin. (2) Cod procedură penală, lipsește.

Ce ține de cererea avocatului Bodean Valeriu în interesele reprezentantului legal a părții civile minore Gusev Roman, Gusev Lilia privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei cu aplicarea sechestrului pe bunul imobil în limitele acesteia, instanța de apel le-a considerat ca fiind neîntemeiate. Or, suma dispusă spre încasare din contul inculpatului, cu titlu de prejudiciu moral, în folosul părții vătămate, constituie o satisfacție echitabilă în coraport cu suferințele fizice și psihice cauzate părții vătămate prin infracțiune, avându-se în vedere și faptul că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, urmează a se ține cont atât de gravitatea suferințelor pricinuite, cât și de starea materială a inculpatului.

Referitor la solicitarea aplicării sechestrului asupra averii inculpatului în vederea asigurării acțiunii civile, instanța de apel a opinat că prima instanță corect a apreciat natura acestei doleanțe prin lipsa unei justificări, dar și prin prisma circumstanțelor cauzei.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *avocatul Bodean Valeriu în interesele lui Gusev Lilia, reprezentantul legal al părții civile minore, Gusev Roman*, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acesteia, în latura civilă, cu dispunerea rejudecării cauzei în această latură, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului, apărătorul relevă că instanța de apel s-a pronunțat abstract

și deliberativ asupra motivelor invocate în apel, acordând prioritate stării materiale ale inculpatului și neglijând în mod evident starea psiho-emoțională a părții vătămate minore.

Aici notează că infracțiunea a fost comisă prin violență, iar acel atac violent și ilegal al inculpatului a fost unul absolut inopinat, pe când victima, fiind un cetățean de bună-credință, a evitat să răspundă în aceeași manieră, poziționându-se, datorită calităților sale morale, într-o situație dezavantajoasă în fața agresorului.

În același timp, din materialele cauzei rezultă clar că victima a suportat suferințe fizice și psihice grave tocmai din cauza că a fost atacat atunci când încerca să curme conduita ilegală, agresivă și violentă a inculpatului, implicându-se în apărarea unui prieten.

În asemenea circumstanțe, evitarea de către inculpat a unei răspunderi pecuniare pe măsura faptelor sale îl poate descuraja pe viitor pe minorul Gusev Roman de a interveni, în calitate de bărbat și cetățean, întru împiedicarea și prevenirea unor fapte ilicite, nemaivorbind despre pierderea de către minorul păgubit a încrederii în actul de justiție, dar și în echitate, ca unul din principiile pe care acesta se întemeiază într-o societate liberă și democratică.

A mai menționat recurentul că, în termenii CtEDO, prejudiciul moral se exprimă prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru daunele morale suportate.

Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu actele dosarului, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru considerentele de fapt și de drept expuse în contextul ce urmează.

Pornind de la dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, se relevă că instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

De asemenea, conform prevederilor expuse în art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și motivate corespunzător de titularul cererii de recurs.

Din conținutul recursului ordinar declarat rezultă că recurentul invocă ca temei de drept pct. 6) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căroră *hotărârea instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, iar dezacordul cu decizia contestată se argumentează prin aceea că mărimea prejudiciului moral stabilit de instanțele

de fond este unul inechitabil.

În acest sens, instanța de recurs relevă că, acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspunderea delictuală a persoanei responsabile potrivit legii civile, pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale. Prejudiciul solicitat de partea civilă prin intermediul acțiunii avansate în fața instanței împotriva inculpatului, trebuie să reprezinte o consecință directă a infracțiunii comise, atât în cazul pretinderii recuperării prejudiciului material, cât și a celui moral.

În conformitate cu art. 387 alin. (1) Cod de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

Potrivit art. 1423 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacere persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei.

Din sensul legal al normelor precitate mai sus desprindem ideea că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În alți termeni, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând, a unei satisfacții morale pentru suferințe de același ordin, dar nu a unei satisfacții patrimoniale.

Cu toate acestea, despăgubirea bănească acordată pentru repararea unui prejudiciu nepatrimonial fiind, prin însăși destinația ei – aceea de a ușura situația persoanei lezate, de a-i acorda o satisfacție, o categorie juridică cu caracter special, nu poate fi refuzată, din cauza imposibilității, cu totul firești, de stabilire a unei concordanțe valorice exacte între quantumul său și gravitatea prejudiciului la a cărui reparare este destinată să contribuie.

Repararea daunelor morale este și trebuie să fie înțeleasă într-un sens mai larg, nu atât ca o compensare materială, care fizic nici nu este posibilă, ci ca un complex de măsuri nepatrimoniale și patrimoniale, al căror scop este acela ca, în funcție de particularitățile fiecărui caz în parte, să ofere victimei o anumită satisfacție sau ușurare, pentru suferințele îndurate.

În acest context, Colegiul penal apreciază concluzia instanței de apel prin care afirmă că prejudiciul moral trebuie să aducă o satisfacție echitabilă părții vătămate, dar și să evite o eventuală îmbogățire fără just temei ac elei din urmă. Astfel că, suma de 10 000 lei, în viziunea instanței de recurs constituie o despăgubire echitabilă și executabilă de către

păgubitor (reprezentantul legal al inculpatului minor). Or, concluziile expuse pe larg de către instanța de apel în decizia sa (*a se vedea pct. 3.1. din prezenta decizie*), sunt juste, iar criticile recurentului nu constituie temeiuri de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar antrena intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel.

Totodată, instanța de recurs remarcă faptul că recursul repetă textul apelului și argumentele expuse de recurent au fost anterior invocate în apel. Lecturând textul deciziei instanței de apel, se observă că aceasta a oferit răspunsuri la toate motivele apelului declarat, iar decizia contestată cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea acestuia, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art. 417 Cod de procedură penală, iar pentru aceste motive, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar, ca fiind vădit neîntemeiat.

6. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Bodean Valeriu în interesele lui Gusev Lilia, reprezentantul legal al părții civile minore, Gusev Roman împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 iunie 2021, în cauza penală în privința lui *Sanduleac Dan-Nicu XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la *21 ianuarie 2022*.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana